OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTKÓW W WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L Ł M O P R S T W X Y Z

Nr 7202

1. Obiekt

760/1

PIERWSZY DOM OFICERSKI
w zespole Dowództwa Floty i Koszar Marynarki Wojennej RP
/ob. przychodnia Akademii Marynarki Wojennej/

2. Czas powstania

1925 r.

3. Miejscowość

G D Y N I A - O K S Y W I E

FOT. 1

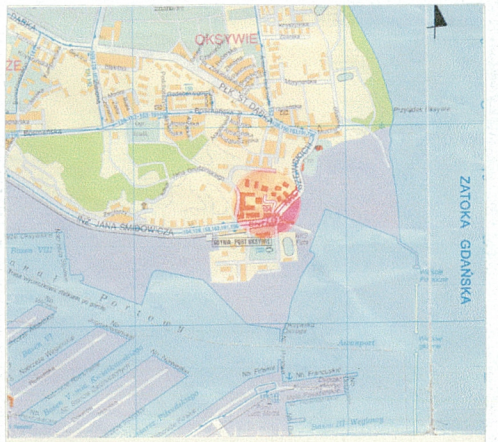

orientacja 1: 20 000

FOT. 2

FOT. 3

4. Adres

81-103 Gdynia
ul. Śmidowicza 69

ewidencja gruntów : **działka nr 17/2**

nr hipoteczny: **KW** [redacted]

5. Przynależność administracyjna

województwo: **pomorskie**
powiat: **miejski Gdynia**
gmina: **Gdynia**

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Oxsiua (1214 r. lub 1209 r.?), Oxive (1224 r., 1655 r.), Oxhöfft (lata 1803 –1810), Oksywia (1926 r.), Oxhöft

7. Przynależność administracyjna przed 01.01.1999 r.

województwo: **gdańskie**

8. Właściciel i jego adres

Akademia Marynarki Wojennej
im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni
81-103 Gdynia, ul. Śmidowicza 69

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków:

Nr : **A - 1859** data: **22.02.2010 r.**

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu

Oksywie należy do najstarszych osad na obszarze współczesnego miasta Gdyni. Źródłosłów nazwy Oksywie posiada skandynawskie korzenia, wywodząc się od duńskiego słowa „*oxhofved*", bądź normandzkiego „*oxihoved*", oznaczającego głowę wołu. Końcówka nazwy wskazuje jednak na jej pradawne słowiańskie korzenie. Pierwsza wzmianka o wsi Oksywie pochodzi z 1212 r. i pojawia się w dokumencie fundacyjnym klasztoru norbertanek w Żukowie, które to w 1346 r. wystawiły dla Oksywia przywilej lokacyjny, lokujący wieś na prawie chełmińskim. Zabudowania średniowiecznej osady skupiały się przy płd. krawędzi Kępy Oksywskiej, w rejonie zasiedlonym od wielu stuleci. Po pierwszym rozbiorze Polski w 1772 r. i kasacie klasztoru żukowskich norbertanek Oksywie stało się własnością królów pruskich. 9 stycznia 1926 r. gmina Oksywie została włączona do gminy Gdynia, która to gmina niedługo po tym - 10 lutego 1926 r. otrzymała prawa miejskie.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r., jednym z najpilniejszych zadań jakie stanęły przed władzami Marynarki Wojennej RP była budowa portu wojennego na polskim wybrzeżu. Po faktycznym przejęciu przez władze polskie tej części Pomorza, dokonanym 10.02.1920 r. w symbolicznym akcie zaślubin Polski z morzem, przystąpiono do intensywnej działalności inwestycyjnej. Pierwotnie planowano wykorzystanie do potrzeb militarnych istniejącego portu gdańskiego; jego rozbudowę w tym zakresie zlecono w 1920 r. doświadczonemu budowniczemu portów morskich inż. Tadeuszowi Wendzie. Jednak już w trakcie wykonywania projektu pojawiły się poważne trudności w zakresie planowego wykorzystania tego portu, zwłaszcza w zakresie potrzeb militarnych. Koniecznością stało się uniezależnienie od portów niemieckich i budowa głównego portu Rzeczypospolitej na polskim odcinku wybrzeża.

c.d. na załączniku nr 2

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA

Zespół Dowództwa Floty i koszar MW na Oksywiu usytuowany jest na płd. od zabudowań historycznej osady Oksywie, na stosunkowo płaskim terenie u podnóża wzniesienia Kępy Oksywskiej, stromo wznoszącej się po stronie płn.. Wschodnią i południową granicę zespołu wytycza główny trakt komunikacyjny, łączący Oksywie z Gdynią – obecny ciąg ulic Arciszewskich i Śmidowicza, spięty Rondem Bitwy pod Oliwą, usytuowanym przed główną bramą wjazdową na teren zespołu.

Zespół wyróżnia się czytelną, geometryczną kompozycją, wzorowaną na promienistych układach urbanistyki francuskiej. Szkielet kompozycyjny całości założenia tworzy układ trzech wachlarzowo w stosunku do siebie ułożonych osi, koncentrujących się na placu przed reprezentacyjnym budynkiem bramnym (2) – głównym wjazdem na teren zespołu (obecne Rondo Bitwy pod Oliwą). Kompleks zabudowy mieszkaniowej tworzy zespół o czytelnej kompozycji urbanistycznej i architektonicznej, podporządkowanej kompozycji całego zespołu. Obiekty usytuowane zostały tarasowo u podnóża płd. stoku wzniesienia oksywskiego, bezpośrednio za Gmachem Dowództwa Floty (1), dowiązane do zewnętrznych (wsch. i zach.) osi kompozycyjnych założenia. Osie te stanowią oś symetrii dla usytuowanej przy nich symetrycznie, bliźniaczej dla każdej z osi, zabudowy. Zabudowa mieszkaniowa rozmieszczona została na obwodach koncentrycznych okręgów, zatoczonych z punktu zbiegu osi kompozycyjnych założenia – na najmniejszym okręgu, niejako w pierwszej linii usytuowano bliźniacze domy podoficerskie, za nimi wolnostojące domy oficerskie, na okręgu zewnętrznym – dom dowódcy floty.

Pierwszy dom oficerski (9) wzniesiony został po płn. stronie kompozycyjnej zach. osi założenia, w bezpośrednim sąsiedztwie stołówki marynarskiej, po jej płn.-wsch, stronie. Elewacja frontowa zwróconą na wschód.

MATERIAŁ I KONSTRUKCJA

fundamenty - żelbetonowe

mury – ściany zewnętrzne i wewnętrzne murowane z cegły, otynkowane. Tynk zewnętrzny nakrapiany, dwubarwny – piony wnęk okiennych wyróżnione kolorystycznie

stropy – stropy Kleina

więźba dachowa – drewniana, płatwiowo – kleszczowa z ramą stolcową

pokrycie dachu – dachówka karpiówka w koronkę

posadzki –
- piwnica – wylewka cementowa
- sień i na podesty schodów - dwubarwna terrakota o geometrycznym układzie dywanowym; stopnie schodów – lastrico
- w d. pokojach – klepka dębowa; w d. przedpokojach i kuchniach – pierwotnie deski

schody – żelbetonowe, płytowe, 2-biegowe; zachowana balustrada metalowa o geometrycznym rysunku, charakterystycznym dla balustrad schodów wszystkich budynków mieszkalnych zespołu i większości pozostałych budynków; poręcz drewniana

okna – otwory okienne prostokątne, oś ryzalitu frontowego zaakcentowana otworem domkniętym półkoliście. Okna skrzynkowe 2-skrzydłowe; w ryzalicie frontowym wąskie okna 1-skrzydłowe; w ryzalitach elewacji szczytowych okna 3-skrzydłowe; skrzydła z trójkwaterowymi podziałami szczeblinowymi, słupek z prostą listwą przymykową. Stolarka okienna zachowana. Okna przyziemia i piwnic obecnie zabezpieczone kratami.

c.d. na załączniku nr 2

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
K = 2398,2 m^3	Pu = 653,73 m^2	wielorodzinny budynek mieszkalny (mieszkania dla rodzin oficerów MW)	przychodnia lekarska AMW

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

- 1973 r. – przebudowa wnętrz związana z wydzieleniem w lokalach mieszkalnych pomieszczeń sanitarnych
- po przejęciu budynku przez AMW- adaptacja budynku na przychodnię lekarską AMW

19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)

Budynek w dobrym stanie technicznym.

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- A.Pakizer *Architektura budynków koszarowych Marynarki Wojennej projektu Mariana Lalewicza na Oksywiu* – praca magisterska, Gdańsk 2004, (archiwum Uniwersytetu Gdańskiego Wydz. Filologiczno – Historyczny, Kierunek Historia Sztuki)
- Projekt architektoniczno-konstrukcyjny w związku z wyodrębnieniem w lokalach mieszkalnych pomieszczeń sanitarnych, Gdynia 1973, (archiwum Administracji Budynków Komunalnych w Gdyni, 81-366 Gdynia ul. Abrahama 55)

22. Biblioteka

- M.Sołtysik *Gdynia miasto dwudziestolecia międzywojennego. Urbanistyka i architektura.*, Warszawa 1993.
- J.Chłopecki, B.Piaseczny *Gmachy Akademii Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte* - referat (w:) *Ochrona zabytków architektury obronnej – materiały Ogólnopolskiego Zjazdu Społecznych Opiekunów Zabytków i Wojewódzkich Konserwatorów Zabytków* - red. B.Grzegorczyk, Gdynia –Hel 1998.
- publikacja bez strony tytułowej dot. pierwszej w Polsce wystawy z okazji 15-lecia budownictwa wojskowego, zorganizowanej w listopadzie 1933 r. w Gmachu Kasyna Reprezentacyjnego w Warszawie – *Wystawa pietnastolecia budownictwa wojskowego. Budownictwo naziemne.*, s. 516-523, (kopia w wersji elektronicznej na płycie CD w zbiorach Miejskiego Konserwatora Zabytków w Gdyni)
- *Przewodnik po zabytkach Oksywia*, praca zbiorowa, Gdynia 2006.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Źródła kartograficzne:

- *Oxhöft* – plan Oksywia i portu wojennego, bez daty (po 1939 ? – przyp. aut.), źródło: zbiory p. Krzysztofa Matusiaka / źr. kart. 1/
- *Plan sytuacyjny obiektów wojskowych na terenie Oksywia*, bez daty, zbiory Centralnego Archiwum wojskowego w Gdyni CAW /źr. kart. 2/

24. Uwagi różne

25. Opracował : tekst, plany, rysunki, fotografie

mgr inż. arch. Teresa Kartanowicz **wrzesień 2010 r.**

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach
(daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

4 wkładki

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA **ZAŁĄCZNIK NR 1**

1. Miejscowość **GDYNIA - OKSYWIE** **ul. Śmidowicza 69** 3. Gmina, powiat: **gm. Gdynia, powiat miejski Gdynia** 4. Województwo **pomorskie**	4. Obiekt (nazwa jak w karcie) **PIERWSZY DOM OFICERSKI** **w zespole DF i koszar RP**	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego) **poz.12 – c.d.**

poz.12 – c.d.

Jeszcze w 1920 r. Departament dla Spraw Morskich Ministerstwa Spraw Wojskowych, na czele z wiceadmirałem Kazimierzem Porębskim, podjął decyzję o budowie portu w Gdyni. Przyszły port miął spełniać zarówno wymagania wojennomorskie jak i handlowe oraz rybackie. Na jego lokalizacje wybrano odcinek wybrzeża pomiędzy Kępą Oksywską a Kamienną Górą.

Prace nad budową portu gdyńskiego rozpoczęto 29 maja 1921 r. W pierwszym etapie wybudowano przystań, która otrzymała nazwę „Tymczasowy Port Wojenny i Schronisko dla Rybaków". Oddano ją do użytku **29.04.1923** r.

W latach następnych kontynuowano prace przy budowie portu wojennego, realizując w tym zakresie nowy projekt inż. T. Wendy, obejmujący zarówno zagospodarowanie akwenów wodnych jak i zaplecza technicznego bazy okrętowej oraz zaplecza administracyjno – socjalnego tj. gmachów dowództwa, gmachów szkoleniowych, koszarowych oraz mieszkalnych dla kadry i jej rodzin.

Budowę Basenu Północnego ukończono jesienią **1926** r., przenosząc tym samym do Gdyni polską flotę wojenną, dotychczas stacjonującą w Pucku. W celu zapewnienia właściwego nadzoru nad budową portu, 8 sierpnia **1924** r. przeniesiono także do Gdyni Komendę Portu Wojennego, lokując ją tymczasowo na Grabówku.

Wraz z przeniesieniem floty nagląca stała się wówczas potrzeba przygotowania dla niej odpowiedniego zaplecza. Do realizacji tego zadania przystąpiono równolegle z budową portu. Na lokalizacje zaplecza wybrano stosunkowo płaski teren w bezpośrednim sąsiedztwie Basenu Północnego, u podnóża stromo wznoszącego się po stronie płn. wzgórza, w niewielkiej odległości od zabudowań wsi Oksywie. To piaszczyste wzniesienie, rzadko odwiedzane przez ludzi i słabo wówczas pokryte roślinnością, stanowiło naturalną granicę zespołu, dając jednocześnie osłonę przed uciążliwymi, silnymi wiatrami wiejącymi tu z płn. i zach. Powstać miał tu okazały kompleks zabudowań, w którego skład miał wejść reprezentacyjny Gmach Dowództwa Floty, budynki koszarowe Centrum Wyszkolenia Floty, budynki zaplecza gospodarczego oraz zespół mieszkaniowy dla kadry oficerskiej i podoficerskiej. Autorem sporządzonego w **1924** r. projektu był architekt Marian Lalewicz, profesor Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej.

Zaprojektowano zespół o klarownym, uporządkowanym układzie przestrzennym, wzorowanym na promienistych założeniach urbanistyki francuskiej. Autor wyodrębnił w planie trzy elementy funkcjonalne, zgrupowane wzdłuż trzech wachlarzowato w stosunku do siebie ułożonych osi, koncentrujących się na usytuowanym centralnie półkolistym budynku bramnym. Główną oś środkową założenia wyznacza wspomniany budynek bramny (zwany potocznie „Trzy Bramy") oraz znajdujący się za nim dziedziniec i reprezentacyjny Gmach Dowództwa Floty; oś zach. grupowała koszary, budynki towarzyszące i budynki zaplecza gospodarczego, a wschodnia – zespół; mieszkaniowy, który w wersji pierwotnej miał nieco inny kształt przestrzenny niż koncepcja ostatecznie zrealizowana. Przy projektowaniu zespołu mieszkaniowego nawiązano do kanonów urbanistyki niemieckiej, lokującej budynki kadry w bezpośrednim sąsiedztwie koszar. Gmach Dowództwa Floty i koszary opasane zostały wysokim murem, nadającym całości założenia niemalże warowny charakter, co dało asumpt do przypisywanej mu w okresie międzywojennym nazwy „Obóz – warownia".

Fazy realizacji projektu Mariana Lalewicza uwarunkowane były priorytetami potrzeb, z zachowaniem jednak dalszych możliwości rozwojowych założenia. Dlatego do pierwszego etapu budowy włączono: Gmach Dowództwa Floty (1), jeden budynek koszarowy (15) i stołówkę (świetlicę) marynarską (14). Jako pierwszy ukończono Gmach Dowództwa Floty (1), wznoszony w latach 1924-26. Uwieńczeniem zakończenia prac przy budowie kompleksu administracyjno – koszarowego było odsłonięcie 10 lutego 1934 r. pomnika, upamiętniającego Bitwę pod Oliwą 1627 r., wzniesionego ze składek oficerów i podoficerów na placu przed Budynkiem Bramnym (obecne Rondo Bitwy pod Oliwą).

Wobec braku dogodnego połączenia komunikacyjnego Oksywia z Gdynią, naglącą potrzebą stało się sprawne rozwiązanie kwestii mieszkań dla oficerów i podoficerów. Dlatego już w 1925 r. wybudowano **pierwszy dom mieszkalny dla 4 rodzin oficerów (9)** – obecny budynek przychodni AMW. Usytuowano go w bezpośrednim sąsiedztwie realizowanych równolegle obiektów kompleksu koszarowego, po ich płn.-wsch. stronie. Nie była to lokalizacja przypadkowa – był on pierwszym zrealizowanym elementem klarownie zaprojektowanego kompleksu mieszkaniowego, powiązanego kompozycyjnie z układem przestrzennym całego zespołu. Swą architekturą i wystrojem elewacji, w sposób formalny dom nawiązywał ściśle do architektury, powstałego wcześniej budynku koszarowego (15) i był niejako „zwiastunem" formy, jaką miały przyjąć wznoszone kilka lat później pozostałe budynki mieszkalne zespołu; odróżniał się od nich jednak nieco mniejszą kubaturą i układem jednoklatkowym (domy osi wschodniej – dwuklatkowe).

Kompleksowo problem mieszkaniowy rozwiązany został dopiero w latach 1928-30, kiedy to na osiach wsch. i zach. założenia powstały obiekty komponowanego **zespołu domów mieszkalnych dla podoficerów i oficerów (3,4,5,6,7,8).** Na krańcu każdej z osi wzniesiono po dwa domy podoficerskie, łącząc je zaakcentowanymi łącznikami z przelotami bramnymi w przyziemiu, przez które poprowadzono brukowane ulice wewnętrzne, prowadzące do domów oficerskich i na podwórza przed domami. Zrealizowano tylko dwa wolnostojące domy oficerskie na osi wschodniej założenia **(7,8).** Wg projektu Lalewicza, na osi zachodniej miały powstać analogiczne domy, przypuszczalnie w układzie symetrycznym do układu domów osi wschodniej. Projekt ten jednak nie został zrealizowany. Zespół mieszkaniowy wzniesiono przy wydatnej pomocy nowopowstałej organizacji – Funduszu Kwaterunku Wojskowego.

Jako ostatni ukończono w 1930 r. **dom Dowódcy Floty (10)**, potocznie zwany „Willa Unruga", wzniesiony na płn. domknięciu osi wsch., górujący nad całością założenia. Lokalizacja ta nie była przypadkowa, gdyż roztaczał się stąd piękny widok na zabudowania zespołu, port i morze.

Wzorem ówczesnych niemieckich założeń koszarowych, najniżej usytuowano domy dla rodzin podoficerów (3,4,5,6), grupowane po dwa, symetrycznie po obu stronach każdej z osi, połączone łącznikami z przepustami bramnymi, przez które przeprowadzono wewnętrzne drogi dojazdowe do domów oficerskich.

Wszystkie obiekty kompleksu mieszkaniowego charakteryzuje ujednolicona formalnie i stylowo architektura, konsekwentnie nawiązująca do architektury pozostałych obiektów zespołu oksywskiego. Lalewicz powtórzył tu: zasadę trójdzielnego podziału bryły i elewacji, poprzez wyniesienie i formalne zaakcentowanie części centralnej obiektu, zryzalitowanie partii centralnej bryły, zastosowanie wysokich dachów wielospadowych krytych dachówką, stosowanie ujednoliconego detalu takiego jak: masywne, surowe portale, akcentowanie pionów okiennych pionami wysokich wnękami, stosowanie motywu przerwanego, trójkątnego szczytu wieńczącego ryzality frontowe.

Po zakończeniu II wojny światowej dom w dalszym ciągu pełnił funkcje mieszkalną (ówczesny adres – ul. Marchlewskiego 71c; później ul. Śmidowicza 71c). Na pocz. lat 70. XX w. (projekt – 1973 r.) dokonano kompleksowej modernizacji wnętrz, polegającej na wyposażeniu lokali mieszkalnych w sanitariaty.

Po przekazaniu nieruchomości Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni budynek włączony został do kompleksu zabudowy uczelni. Przeprowadzono wówczas remont kapitalny obiektu, związany ze zmianą sposobu jego użytkowania, adaptując dom na wewnętrzną przychodnię AMW. Funkcję tę obiekt pełni do dnia dzisiejszego.

Obiekt o architekturze reprezentującej jeden z nurtów historyzmu lat 20.XX w. – klasycyzm akademicki, o umiarkowanie zmodernizowanych formach.

1. Miejscowość **GDYNIA - OKSYWIE** ul. Śmidowicza 69 3. Gmina, powiat: **gm. Gdynia, powiat miejski Gdynia** 4. Województwo **pomorskie**	4. Obiekt (nazwa jak w karcie) **PIERWSZY DOM OFICERSKI w zespole DF i koszar MW RP**	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego) **poz.13 – c.d. spis fotografii**

poz.13 – c.d.

drzwi – drzwi zewnętrzne – współcześnie wymienione: 1- skrzydłowe ze ścianką boczną i niskim prostokątnym nadświetlem, wszystkie elementy pełne bez przezierników, metalowe

- drzwi wewnętrzne – 1-skrzydłowe, ramowo – płycinowe, osadzone w profilowanych ościeżnicach, klamki o prostych formach. Stolarka zachowana.

RZUT

Budynek założony na planie regularnego prostokąta, z nieznacznie zryzalitowaną partią centralną elewacji frontowej (wschodniej) i tylnej (zachodniej); osie elewacji szczytowych zaakcentowane wydatnymi trójbocznymi ryzalitami. Układ wnętrz zasadniczo symetryczny – w części centralnej 2- w skrzydłach bocznych 3-traktowy. Po stronie wsch. budynku, na osi rzutu usytuowana dwubiegowa klatka schodowa; z podestów klatki schodowej, na każdej z kondygnacji, dostępne po trzy mieszkania.

Obecnie wnętrze zaadaptowane na potrzeby mieszczącej się tu przychodni lekarskiej. Pierwotny układ wnętrz dobrze czytelny.

BRYŁA

Bryła zwarta, kubiczna, o przysadzistych proporcjach. 2-kondygnacyjna, całkowicie podpiwniczona, z częściowo użytkowanym poddaszem (część centralna poddasza po stronie płn. budynku). Budynek przykryty wysokim, czterospadowym dachem; szczyt wieńczący ryzalit frontowy przykryty dachem 2-spadowym; wystawka na osi elewacji zach. przykryta dachem 3-spadowym; wieloboczne ryzality elewacji szczytowym przykryte odrębnymi, płytkimi daszkami wielospadowymi o niewielkim nachyleniu połaci. Ponad ryzalitami, w połaciach szczytowych głównego dachu po jednej powiece na osi elewacji.

ELEWACJE

Realizując konsekwentnie założenie formalnej spójności architektonicznej oksywskiego zespołu, przy projektowaniu elewacji domów mieszkalnych, w szczególności również omawianego obiektu, Lalewicz wykorzystał niektóre motywy bardzo charakterystyczne dla jego realizacji – ściśle symetryczny schemat kompozycyjny trójdzielnego podziału fasad, z akcentowaną partią środkową, wertykalizm elewacji uzyskany przez akcentowanie pionów okiennych, wyróżnionymi kolorystycznie wnękami oraz stosowanie ryzalitowania bryły, posługiwanie się ujednoliconym detalem w postaci masywnych, surowych, klasycyzujących portali wieńczonych charakterystycznym przerwanym, trójkątnym szczytem.

Elewacje posadowione na wysokiej kondygnacji piwnicznej, tworzącej rodzaj wyodrębnionego kolorystycznie cokołu; w zależności od elewacji zróżnicowana ilość kondygnacji, wynikająca z ukształtowania terenu o znacznym spadku w kierunku płd. Elewacja płd. 3-kondygnacyjna, płn. – 2,5 kondygnacyjna; elewacje wsch. i zach. w części płn. 2,5-kondygnacyjne, w części płd. 3-kondygnacyjne. Pod okapem dachu wąski, gładki fryz podokapowy. Czytelny wertykalizm ściśle symetrycznych elewacji, wyznaczony rytmem płytkich, wyodrębnionych kolorystycznie, pionów wnęk okiennych. Zachowany trójdzielny podział kompozycyjny - w elewacjach frontowej (wschodniej) i tylnej (zachodniej) oś centralna elewacji zaakcentowana na całej jej wysokości szerokim, 3-osiowym, płytkim ryzalitem; w elewacji frontowej zwieńczonym wysokim, trójkątnym szczytem, w elewacji zachodniej 1-kondygnacyną wystawką. Osie ryzalitów wyznaczone, wyróżnionymi kolorystycznie wnękami pionów okiennych.

Elewacja frontowa (wschodnia) 5-osiowa. Oś centralna zaznaczona na całej wysokości elewacji, płytkim, szerokim, 3-osiowym ryzalitem. Osie ryzalitu, analogicznie jak pozostałe osie elewacji budynku, wyznaczone przez zróżnicowane kolorystycznie piony wnęk okiennych. Oś centralna ryzalitu szersza; wyprowadzona w pole szczytu wieńczącego ryzalit, wprowadzająca także w pole szczytu powtarzalny motyw trójpodziału kompozycyjnego. W jej przyziemiu zryzalitowany względem lica budynku aneks sieni z domkniętym odcinkowo otworem wejściowym do budynku; ponad (przypuszczalnie współcześnie zaślepionym) nadświetlem wysoki, wykonany w tynku zwornik. Aneks zwieńczony przerwanym trójkątnym tympanonem z oknem klatki schodowej, umieszczonym niejako w jego polu; tympanon ramowany wydatnym gzymsem - (motyw analogiczny jak w innych obiektach zespołu). Po obu stronach wnęki centralnej, piony wąskich wnęk z umieszczonymi w ich polu wąskimi otworami okiennymi. trójkątny szczyt wieńczący ryzalit frontowy, wsparty na szerokim, gładkim, tynkowanym, wyodrębnionym kolorystycznie fryzie, ramowanym gzymsem; zarówno fryz jak i gzyms w części centralnej elewacji przerwane przez pion, przechodzącej w pole szczytu centralnej wnęki okiennej z półkoliście domkniętym, wysokim otworem okiennym klatki schodowej, zaakcentowanym tynkowanym zwornikiem, analogicznie jak otwór drzwi wejściowych. Po obu stronach centralnego ryzalitu partii wejściowej elewacji, 2-kondygnacyjne, 2-osiowe skrzydła.

W elewacji zachodniej oś centralna elewacji zaznaczona, analogicznie jak w elewacji frontowej, płytkim, 3-osiowym ryzalitem, 1-kondygnacyjną, 3-osiową wystawką, szerokości ryzalitu. Pokrywające się osie ryzalitu i wystawki, wyznaczone przez jednakowej szerokości piony wnęk okiennych. Wystawka wsparta na wieńczącym ryzalit wydatnym gzymsie, podkreślonym gładkim pasem szerokiego fryzu podokapowego. W licu wystawki, pola pomiędzy wnękami okiennymi zdobione zdwojonymi pilastrami o prostych, gładkich głowicach. Po obu stronach ryzalitu centralnego 1-osiowe, 2-kondygnacyjne skrzydła.

Elewacje szczytowe – północna i południowa 3-osiowe; na osi centralnej wieloboczny ryzalit, z szerokim pionem wnęki okiennej w części centralnej; we wnęce okna 3-skrzydłowe.. Ponad nim, osiowo w połaci dachu szeroka powieka. Po obu stronach centralnego ryzalitu wąskie, 1-osiowe, 2-kondygnacyjne skrzydła.

WNĘTRZE

Dobrze czytelny pierwotny układ wnętrza pomimo adaptacji budynku na potrzeby przychodni lekarskiej. Zachowana stolarka drzwiowa i klatka schodowa z ozdobną balustradą, analogiczną jak w pozostałych budynkach zespołu.

INSTALACJE

Budynek posiada instalacje elektryczną, wodno-kanalizacyjną, telefoniczną, odgromową. Brak instalacji gazowej. Ogrzewanie z lokalnej kotłowni.

Fotografie

1. elewacje wschodnia (frontowa) i południowa
2. elewacje wschodnia i północna
3. elewacja wschodnia (frontowa)
4. elewacja południowa
5. elewacja zachodnia
6. stolarka okienna
7. podest klatki schodowej (analogiczna posadzka w sieni)
8. balustrada klatki schodowej
9. wewnętrzna stolarka drzwiowa
10. fotografia w hallu d. sali gimnastycznej
    Gmachu Komendy Centrum Wyszkolenia Specjalistów Floty
    (na planie sytuacyjnym obiekt nr 16) – autor fotografii (?)

FOT. 4

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA **ZAŁĄCZNIK NR 3**

1. Miejscowość **GDYNIA - OKSYWIE** **ul. Śmidowicza 69** 3. Gmina, powiat: **gm. Gdynia, powiat miejski Gdynia** 4. Województwo **pomorskie**	4. Obiekt (nazwa jak w karcie) **PIERWSZY DOM OFICERSKI** **w zespole DF i koszar MW RP**	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego) **plan sytuacyjny** **rzut + archiwalne rysunki projektowe**

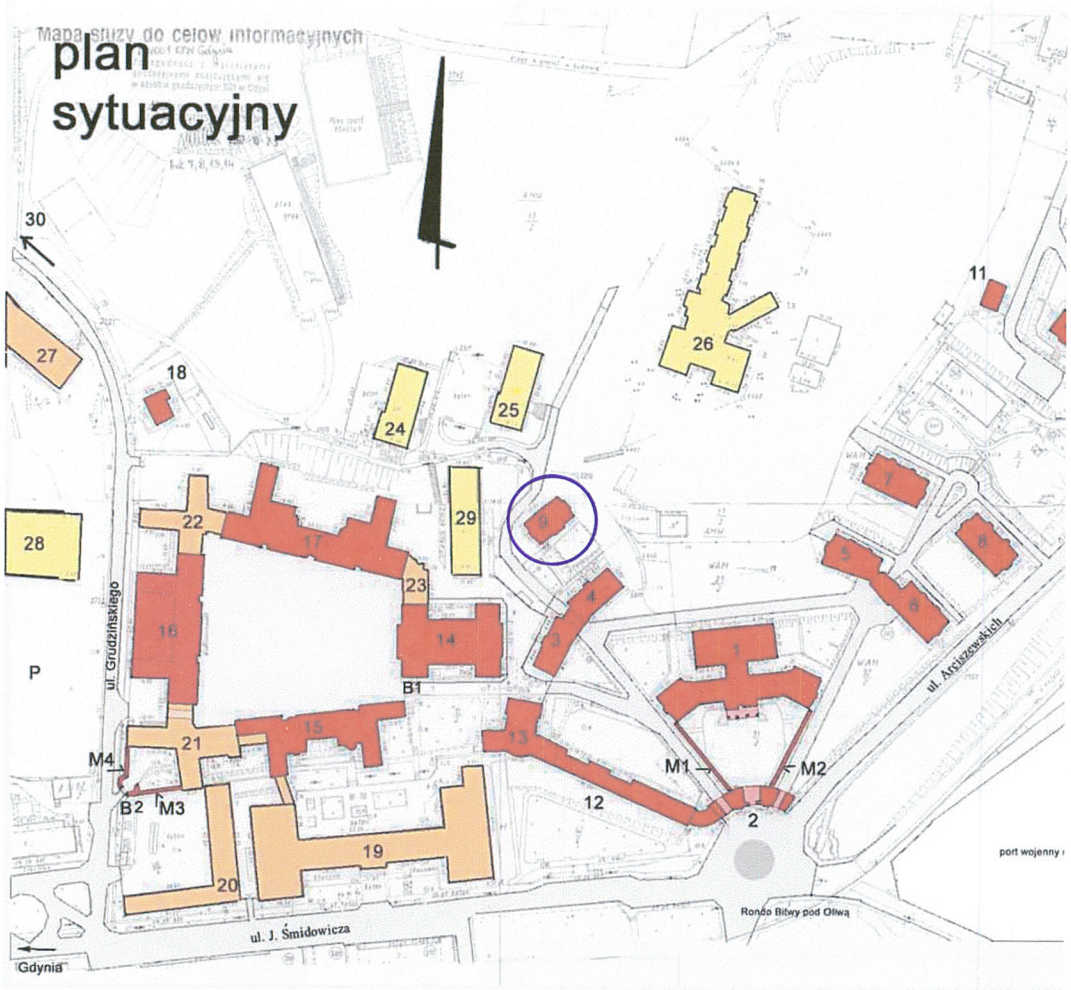

1 - Gmach Dowództwa Floty MW, ob. Komenda Portu Wojennego
2 - Budynek Bramny tzw. "Trzy Bramy", ob. Komenda Portu Wojennego
3,4 – domy podoficerskie, ob. wielorodzinny budynek mieszkalny
5,6 - domy podoficerskie, ob. wielorodzinne budynki mieszkalne
7,8 – domy oficerskie, ob. wielorodzinne budynki mieszkalne
9 - **dom oficerski (I dom oficerski zespołu), ob. przychodnia lekarska AMW**
10 - Dom Dowódcy Floty MW, tzw. „Willa Unruga", ob. Zespół Informatyki MW
11 – Adiutantura, ob. wartownia
12 – bud. gospodarczy (stajnie, wozownia, magazyny), ob. magazyny Instytutu Okrętowego Uzbrojenia Artyleryjskiego AMW
13 - łaźnia koszarowa, ob. sale wykładowe, siedziba Warty Cywilnej AMW
14 – stołówka marynarska, ob. stołówka AMW
15 – koszary marynarskie, ob. budynek dydaktyczno – administracyjny AMW
16 - Komenda Centrum Wyszkolenia Specjalistów Floty, ob. Komenda AMW oraz siedziba innych instytucji uczelni
17 – bud. dydaktyczny Centrum Wyszkolenia Specjalistów Floty, tzw. „budynek pod zegarem", ob. bud. dydaktyczny AMW /Wydz. Dowodzenia, Operacji Morskich i Instytutu Uzbrojenia, Studium Języków Obcych/, Biblioteka Główna AMW
18 – budynek mieszkalny, ob. apteka
19 – bud. koszarowo – administracyjno – dydaktyczny Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej, ob. Szkoła Chorążych MW (od 1994 r.).
20 – garaże i warsztaty samochodowe CWSF, ob. garaże i warsztaty samoch. AMW
21,22 – łącznik, ob. łącznik
23 – łącznik, ob. Wydział Wydawniczy AMW
24,25 – dom studencki AMW, ob. dom studencki dla podchorążych AMW
26 - hotel AMW dla studentów libijskich, tzw. „Hotel Libijski", ob. dom studencki
27 – bud. mieszkalny dla kompanii obsługi i orkiestry OSMW, ob. Baza Mobilizacyjna AMW
28 - sala gimnastyczna AMW, ob. b.z.
29 - centrum informatyczne, pracownie komputerowe AMW, ob. b.z.
30 – Szpital Morski, ob. Wojskowe Specjalistyczne Przychodnie Lekarskie
B1, B2 – bramy wjazdowe na teren koszar, ob. B1 – nie istnieje, B2 - brama wjazdowa na jeden z dziedzińców AMW
M1, M2 - mur domykający dziedziniec wewnętrzny przed Gmachem DF, ob. b.z.
M3, M4 – zachowane odcinki muru koszarowego
P – parking AMW, ob. b.z.

Rysunki archiwalnego projektu architektoniczno—konstrukcyjnego, Gdynia 1973 r. / patrz poz. 21 pkt 2 /

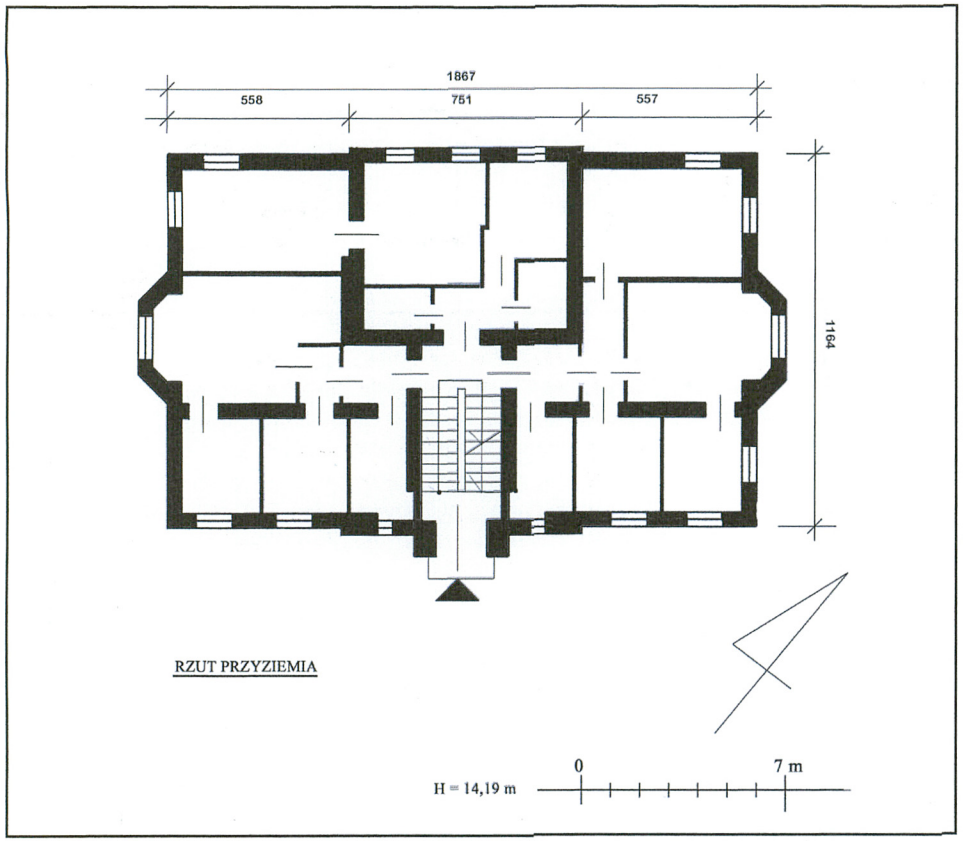

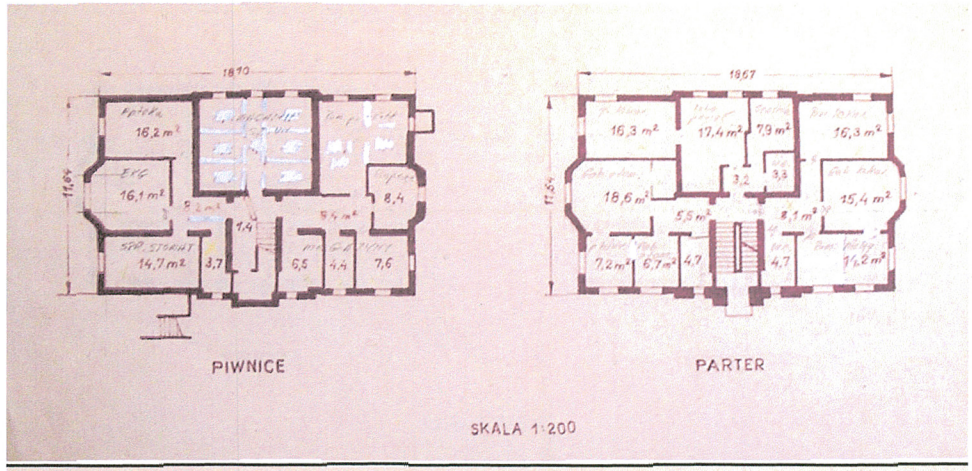

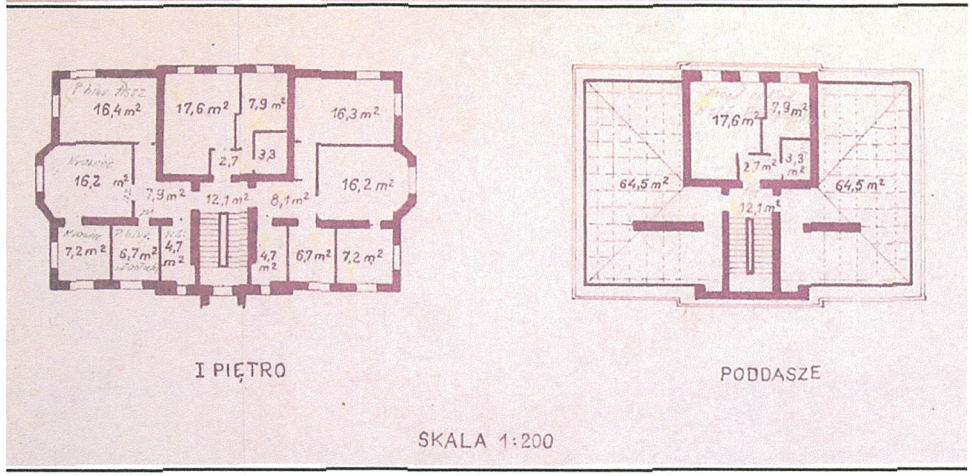

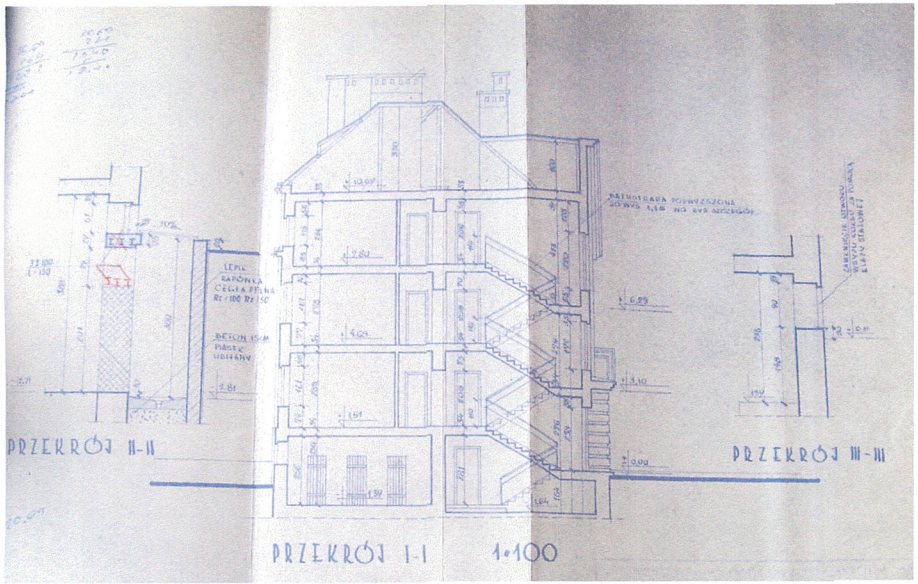

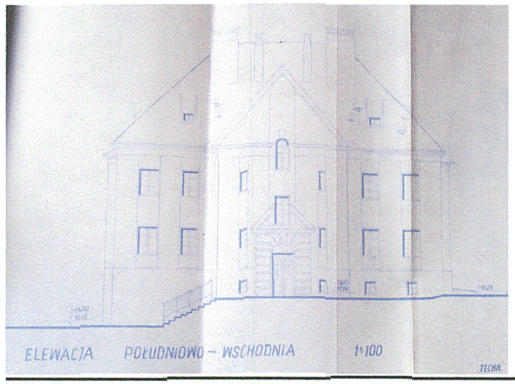

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA **ZAŁĄCZNIK NR 4**

1. Miejscowość **GDYNIA - OKSYWIE** **ul. Śmidowicza 69** 3. Gmina, powiat: **gm. Gdynia, powiat miejski Gdynia** 4. Województwo **pomorskie**	4. Obiekt (nazwa jak w karcie) **PIERWSZY DOM OFICERSKI** **w zespole DF i koszar MW RP**	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego) **materiały archiwalne** **fotografie**

mapa arch. 1 – *Oxhöft* – plan Oksywia i portu wojennego,
bez dat (po 1929 ? – przyp. aut.), źródło: zbiory p. Krzysztofa Matusiaka
mapa arch. 2 – *Plan sytuacyjny obiektów wojskowych na terenie Oksywia,*
bez daty, zbiory Centralnego Archiwum Wojskowego

mapa arch. 1

mapa arch. 2

FOT. 5

FOT. 6

FOT. 7

FOT. 9

FOT. 8

FOT. 10